

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Lenkou Bursíkovou ve věci

žalobce: **F. V.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2024, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2024, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalobci se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 2. 11. 2023, č. j. X, žalovaná snížila žalobci od 10. 12. 2023 výši invalidního důchodu dosud pobíraného pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení

Shodu s prvopisem potvrzuje: Mgr. E. M.

Svitavy (dále jen „OSSZ“) ze dne 13. 9. 2023 totiž žalobcova pracovní schopnost poklesla z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 40 %.

2. Žalobce proti tomuto rozhodnutí podal námitky, které žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

Žaloba a další podání účastníků řízení

4. Žalobce s napadeným rozhodnutím nesouhlasí, pokud jde o hodnocení důvodů invalidity. Rozhodnutí byla vydána na základě nesprávné a neúplné dokumentace, žalobce nevyšetřil žádný posudkový lékař. Posudek zpracovaný v námitkovém řízení obsahuje řadu nepravdivých či zavádějících tvrzení (například, že je od března 2023 v „plném pracovním úvazku“). Práci psychicky nezvládal, začal mít hlasové halucinace a od 26. 4. 2023 byl proto hospitalizován v PN X (zhruba 14 dní) a následně přešel do PN Y. Od té doby je prakticky stále v léčbě a nepracuje. Po hospitalizaci v PN Y nastoupil do komunity pro závislé M., o.p.s.. Již po prvním měsíci bylo zřejmé, že žalobcovým problémem je duální diagnóza a byl dojednáván přestup do pobytového programu pro pacienty s duální diagnózou, do něhož po dvou měsících přestoupil a je v něm od 12. 9. 2023 zařazen. Jde o pobytovou léčbu, v níž se pracuje s oběma diagnózami, čemuž je přizpůsoben i více individualizovaný léčebný režim. Podle zprávy ošetřující lékařky je žalobcova závislost na návykových látkách sekundární, primární diagnózou je onemocnění schizofrenního okruhu, v.s. paranoidní schizofrenie F 20.0. Tento závěr posudkový lékař v námitkovém řízení sice cituje, ale vyhýbá se mu a ani se proti němu nijak nevymezuje. Posudek je proto nepřezkoumatelný, a proto by měl žalobcův zdravotní stav posoudit znalec. Závěr, podle kterého žalobce trpí poruchou osobnosti, je nesprávný. Důvodem hospitalizace byly schizofrenní projevy včetně hlasových halucinací, v jejichž důsledku se žalobce i pokusil o sebevraždu. Schizofrenní projevy pak pokračovaly v běžné komunitě pro závislé před přerazením do programu pro duální diagnózy. V současnosti je žalobce silně medikován, žije v terapeutické komunitě. Zkouší si postupně hledat nenáročné práce na zkrácený úvazek.
5. Žalovaná ve vyjádření zrekapitulovala průběh dávkového řízení. S ohledem na uplatněné námitky žalovaná navrhuje provedení důkazu posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení. A podle výsledku komisionálního posouzení buď navrhuje žalobu jako nedůvodnou zamítnout, nebo ponechává rozhodnutí na úvaze soudu.
6. V průběhu jednání dne 14. 1. 2025, které soud nařídil za účelem provedení důkazu posudkem posudkové komise MPSV, účastníci řízení setrvali na svých procesních stanoviscích, resp. žalovaná navrhla, aby soud žalobě vyhověl. Další dokazování soud neprováděl.

Skutečnosti vyplývající ze správního spisu

7. Soud ze správního spisu zjistil, že žalobce požádal dne 21. 1. 2021 o invalidní důchod. Podle posudku lékaře OSSZ ze dne 10. 6. 2021 činila míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti 55 %, přičemž rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla těžká porucha osobnosti s emoční nestabilitou a paranoiditou. Kontrolní lékařskou prohlídku

posudkový lékař stanovil za dva roky. Žalobci proto byl přiznán invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně.

8. Následně proběhla kontrolní lékařská prohlídka. Podle posudku lékařky OSSZ ze dne 13. 9. 2023 jde u žalobce o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je trvalá porucha osobnosti s emoční nestabilitou a paranoiditou, osobnost simplexněji strukturovaná, závislost na několika návykových látkách, rehabilitace při drogové závislosti, stav po sebevražedném pokusu, tedy zdravotní postižení podle kapitoly V (*bez jakékoli bližší specifikace položky, pozn. soudu*) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity) s mírou poklesu pracovní schopnosti 40 %.
9. Rozhodnutím označeným v bodu 1 tohoto rozsudku proto žalovaná na základě posudku ze dne 13. 9. 2023 snížila žalobci invalidní důchod dosud pobíraný pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pobíraný pro invaliditu prvního stupně.
10. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal dne 5. 12. 2023 námitky. V nich zdůraznil, že se léčí v pobytovém zařízení sociálních služeb s duální diagnózou. Léčil se v několika psychiatrických léčebnách, poté nastoupil do terapeutické komunity, kterou nezvládal. Ošetřující psychiatryne jej nechala přeložit do méně náročného programu pro osoby s duální diagnózou.
11. Posudková lékařka Institutu pro posuzování zdravotního stavu (IPZS) zpracovala v rámci námitkového řízení na základě posouzení zdravotního stavu, které proběhlo v nepřítomnosti žalobce, posudek ze dne 29. 1. 2024. Za příčinu žalobcova dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu označila středně těžké duševní postižení – osobnostní problematiku (tomu odpovídal žalobcův zdravotní stav i v roce 2021, kdy byla uznána invalidita druhého stupně, což posudková lékařka označila za posudkové nadhodnocení, proklientské posouzení). Žalobcovo zdravotní postižení podřadila pod kapitolu V, položku 7b (porucha osobnosti – středně těžké funkční postižení - stavy s podstatným narušením pracovního a společenského fungování, závažné maladaptivní chování, opakované situační dekompenzace), pro kterou je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti v rozpětí 30 – 45 %. Posudková lékařka zvolila horní hranici stanoveného rozpětí, kterou již dále nenavýšovala. Uzavřela tedy, že žalobcova pracovní schopnost poklesla o 45 %.
12. Na základě tohoto posudku žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla žalobcovy námitky a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. V odůvodnění odkázala na posudkové závěry s tím, že v důsledku zjištěného poklesu pracovní schopnosti o 45 % je nutno žalobce považovat za invalidního v prvním stupni. Uvedla, že pro účely posouzení zdravotního stavu není nutná osobní účast posuzované osoby, lékař IPZS měl k dispozici dostatečnou a aktuální lékařskou dokumentaci. K námitce, že se snížením invalidity se neztotožňuje ani žalobcův psychiatr, uvedla, že působnost pro posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojišťence má výhradně IPZS; lékařské zprávy a výsledky funkčních vyšetření mu slouží pouze jako podklad pro vydání posudku.

Posouzení žaloby

13. Soud ověřil, že žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná. Žaloba má všechny zákonem požadované formální náležitosti. Soud ji proto věcně projednal. Při přezkumu napadeného rozhodnutí vycházel soud ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování

žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

14. Soud provedl důkaz posudkem posudkové komise MPSV v Praze ze dne 28. 11. 2024, který si za účelem posouzení žaloby vyžádal. Členkou posudkové komise byla i lékařka s odborností psychiatrie, která žalobce při jednání komise též vyšetřila. Posudková komise dospěla na základě doložené dokumentace a na podkladě osobního vyšetření k závěru, že u žalobce jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je duševní porucha vyvolaná psychoaktivními látkami, stav po roční abstinenci provázený změnou osobnosti, společenskou degradací, ztrátou zodpovědnosti s celkovým snížením výkonnosti, se snížením schopnosti vykonávat denní aktivity. Posudková komise toto zdravotní postižení podřadila pod kapitolu V, položku 2c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti 50–70 %. S ohledem na omezenou možnost využít zbylé pracovní kapacity zvolila posudková komise střední hranici daného rozpětí, tedy 60 %. Žalobce podle posudkové komise může vykonávat fyzickou a duševně lehkou práci po kratší dobu, v menší intenzitě i s přestávkami. Vzhledem k možné úpravě a stabilizaci zdravotního stavu stanovila komise platnost posudku na 5 let (do 31. 12. 2029).
15. Relevantní právní úpravu posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod obsahuje § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně. A konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně.
16. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod závisí především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje MPSV, pokud se napadené rozhodnutí zakládá na posudku žalované; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Při přezkumu takového rozhodnutí neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle běžných zásad dokazování v soudním řízení správním (§ 77 odst. 2 s. ř. s.). S ohledem na jeho mimořádný význam bývá tento posudek rozhodujícím důkazem, pokud z hlediska své úplnosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, které by správnost posudku mohly zpochybňovat (srov. např. rozsudky NSS ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003-54, č. 511/2005 Sb. NSS, či ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013-20).
17. Požadavek (test) úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítal, a musí posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. rozsudek NSS ze dne 2. 4. 2015, č. j. 9 Ads 253/2014-52). Z posudku musí být zřejmé, že zdravotní stav byl komplexně posouzen na základě úplné zdravotnické dokumentace s přihlédnutím ke všem tvrzeným obtížím, aby nevznikly pochybnosti o úplnosti a správnosti klinické diagnózy. V posudku musí být dále uvedeno, zda zjištěný zdravotní stav zakládá dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav a pokud ano, které zdravotní postižení bylo vzato za jeho rozhodující příčinu v případě, že příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je více zdravotních potíží (§ 2 odst. 3 vyhlášky o posuzování invalidity), přičemž jednotlivé hodnoty procentní míry poklesu pracovní schopnosti stanovené pro jednotlivá zdravotní postižení se tu nesčítají, ale

procentní míra poklesu pracovní schopnosti se stanoví podle tohoto zdravotního postižení se zřetelem k závažnosti vlivu ostatních zdravotních postižení na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu se považuje takové zdravotní postižení, které má nejvýznamnější dopad na pokles pracovní schopnosti pojištěnce. Procentní míru poklesu pracovní schopnosti tedy posudková komise hodnotí podle charakteru zdravotního postižení na základě vyhlášky o posuzování invalidity, přičemž zdravotní postižení se podřadí podle jeho druhu a intenzity pod příslušnou kapitolu, oddíl a položku přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity, a současně odůvodní stanovenou míru poklesu pracovní schopnosti v rámci zde stanoveného rozpětí včetně případného navýšení podle § 3 vyhlášky o posuzování invalidity.

18. Posudek ze dne 28. 11. 2024 shora uvedeným požadavkům (úplnosti a přesvědčivosti) dostojí. Soud konstatuje, že posudková komise při vypracování posudku vycházela z veškeré dostupné zdravotnické dokumentace, a to včetně lékařské zprávy psychiatra MUDr. N. ze dne 21. 11. 2023, kterou žalobce předložil společně s žalobou. Při jednání komise žalobce také osobně vyšetřila členka komise – psychiatryně. Posudková komise hodnotila žalobcův zdravotní stav komplexně, vyjádřila se ke všem obtížím zmiňovaným v žalobě a dospěla k závěru o existenci dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, jehož rozhodující příčinu podřadila pod kapitolu V, položku 2c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míra poklesu pracovní schopnosti je pro tuto položku stanovena v rozpětí 50 – 70 %. Posudková komise vysvětlila, proč zvolila střední hodnotu stanovené hranice (omezená možnost využití zbylé pracovní kapacity) a uzavřela, že míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti činí 60 %. Teprve posudková komise se v míře dostatečné pro řádné zjištění skutkového stavu zabývala závěry vyplývajícími z lékařských zpráv a zejména zohlednila z nich vyplývající skutečnost, že žalobcovo zdravotní postižení – duševní porucha – je vyvoláno psychoaktivními látkami a provedla přesvědčivé podřazení tohoto zdravotního postižení pod příslušnou položku [2c] přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Nutno navíc zdůraznit, že účastníci závěry posudku, ať již jde o stanovení rozhodující příčiny dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu či míru poklesu pracovní schopnosti k datu vydání napadeného rozhodnutí, nikterak nezpochybnili. Posudková komise též zdůvodnila, proč stanovila platnost posudku na dobu 5 let.
19. Soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise MPSV i ve vztahu k posudkům vypracovaným ve správním řízení, z nichž žalovaná vycházela. Dospěl přitom k závěru, že jako přesvědčivější, logický a vycházející z neúplnějších podkladů lze hodnotit právě posudek posudkové komise ze dne 28. 11. 2024. Podstatné je (nad rámec toho, co soud uvedl již shora) zejména to, že posudková komise na rozdíl od posudkových lékařů hodnotila žalobcův zdravotní stav skutečně komplexně při zohlednění všech doložených lékařských zpráv a též na základě osobního vyšetření. Teprve posudková komise MPSV tak náležitě zjistila skutkový stav rozhodný pro posouzení věci.
20. Soud proto vyšel ze závěrů posudkové komise a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť vychází z nesprávně zjištěného skutkového stavu.

Závěr a náklady řízení

21. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a současně je povinna mezi podklady svého rozhodnutí zařadit i posudek posudkové komise MPSV ze dne 28. 11. 2024 (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).

22. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobce náhradu nákladů soudního řízení nepožadoval, a proto mu soud jejich náhradu nepřiznal.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. ledna 2025

Lenka Bursíková, v. r.
soudkyně